

Aftale mellem regeringen (Socialdemokratiet, Venstre og Moderaterne) og Danmarksdemokraterne, Socialistisk Folkeparti, Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti, Enhedslisten, Radikale Venstre, Dansk Folkeparti og Alternativet om flere faglærte til den grønne omstilling

7. juni 2024

Hvis vi skal i mål med et grønnere Danmark, kræver det blandt andet dygtige faglærte med de kompetencer og færdigheder, som efterspørges på arbejdspladserne.

Antallet af faglærte har været faldende over en årrække. Finansministeriets fremskrivninger indikerer, at der i 2030 vil være ca. 70.000 færre faglærte end i 2022. Det skal blandt andet ses i lyset af, at der er relativt mange faglærte i de aldersgrupper, der ventes at trække sig tilbage fra arbejdsmarkedet i de kommende år. Samtidig er erhvervsuddannelserne udfordret af faldende søgning og et højt frafald.

Der er et stort potentiale i at styrke erhvervsuddannelserne, og med denne aftale understøtter aftalepartierne, at vi har faglærte med de rette kompetencer til den grønne omstilling - både ved at styrke den grønne omstilling af uddannelserne og ved at understøtte, at flere unge betragter erhvervsuddannelserne som et attraktivt uddannelsesvalg.

Aftalens indhold

Aftalepartierne vil investere i tidssvarende udstyr, grønne lærerkompetencer og undervisningsforløb. Samtidigt vil aftalepartierne styrke, at den nyeste teknologi og viden om den grønne omstilling inkorporeres i erhvervsuddannelserne. Derudover vil aftalepartierne gøre erhvervsuddannelserne mere attraktive for unge.

Aftalepartierne er derfor enige om nedenstående otte initiativer, som skal bidrage til at sætte fart på den grønne omstilling af erhvervsuddannelserne og gøre uddannelserne mere attraktive for de unge.

Boks 1**Initiativer i aftalen**

- 1 Grønt udstyrsløft på erhvervsskolerne
- 2 Grøn efteruddannelse af erhvervsskolelærerne
- 3 Videnscentrene på erhvervsuddannelserne permanentgøres
- 4 Forsøg med afsluttende prøver – herunder grønne svendeprøver
- 5 Flere studieture for at understøtte attraktive ugemiljøer
- 6 Attraktive muligheder for udlandsophold
- 7 Erhvervsuddannelsernes år
- 8 Rollemødelærere til at vise vejen til en erhvervsuddannelse

1. Grønt udstyrsløft på erhvervsskolerne

Erhvervsskoleeleverne skal klædes bedre på til den virkelighed, som møder dem ude i virksomhederne og i den offentlige sektor. Derfor ønsker aftalepartierne at afsætte 46,7 mio. kr. i 2024, 34,0 mio. kr. i 2025, 69,3 mio. kr. i 2026 og 58,7 mio. kr. i 2027 (dvs. i alt 208,7 mio. kr. over de fire år) til et grønnt udstyrsløft på erhvervsskolerne.

Midlerne målrettes udbydere af erhvervsrettet uddannelse inden for hovedområderne "Fødevarer, jordbrug og oplevelser" samt "Teknologi, byggeri og transport", som er kendetegnet ved at være udstyrstunge, og som i høj grad leverer arbejdskraft til den grønne omstilling.

2. Grøn efteruddannelse af erhvervsskolelærerne

Erhvervsskoleeleverne skal uddannes til at have de relevante grønne kompetencer til at møde arbejdsmarkedets behov. For at understøtte dette skal lærerne på erhvervsuddannelserne i endnu højere grad klædes på med opdateret viden relevant for den grønne omstilling.

Derfor ønsker aftalepartierne at afsætte 20,1 mio. kr. i 2024, 14,7 mio. kr. i 2025, 29,7 mio. kr. i 2026 og 25,2 mio. kr. i 2027 (dvs. i alt 89,7 mio. kr. over de fire år) til kompetenceløft af lærere på alle erhvervsuddannelser for at understøtte, at eleverne i endnu højere grad møder kvalificerede lærere med opdateret viden på erhvervsskolerne. Det kan fx handle om lærernes tekniske færdigheder eller om viden om de nyeste bæredygtige materialer, klimaafrapportering eller udstyr.

Børne- og Undervisningsministeriet vil i forlængelse heraf afdække udbud, anvendelse og eventuelle nye behov for efteruddannelsesstilbud i forhold til den grønne omstilling. Afdækningen skal derudover forholde sig til anvendelse og erfaring med brug af gæstelærere. Afdækningen drøftes i Rådet for Erhvervsrettede Uddannelser.

3. Videnscentrene på erhvervsuddannelserne permanentgøres

Videnscentrene for erhvervsuddannelserne fungerer som faglige fyrtårne og har til formål at understøtte både erhvervs- og arbejdsmarkedsuddannelserne i blandt andet den grønne omstilling.

Centrene permanentgøres fra 2025, hvor bevillingen ellers ville bortfalde. Centrene bevilling videreføres med 27,0 mio. kr. årligt fra 2025, hvilket opretholder samme driftstilskud pr. center som hidtil.

Der findes i dag ti videnscentre, og der er truffet beslutning om at etablere endnu et center for Jord- og Landbrug. For at styrke videnscentrenes faglige fokus og skabe mindre overlap mellem centrene vil udvalgte centre som led i permanentgørelsen blive sammenlagt, så der videreføres i alt syv videnscentre fra 2025 og frem, herunder det nye Videnscenter for Jord- og Landbrug. Sammenlægningen vil ske under hensyntagen til geografisk placering, ligesom hvert videnscenter vil skulle have minimum otte partnerskoler – blandt andet for bidrage til en fornuftig geografisk udbredelse.

Hvert af de fire sammenlagte videnscentre tildeles et etableringstilskud på 2,0 mio. kr. i 2025.

4. Forsøg med afsluttende prøver – herunder grønne svendeprøver

Aftalepartierne noterer sig, at regeringen i 2024 vil række ud til udbydere af erhvervsuddannelser og de faglige udvalg med opfordring om, at der afvikles yderligere forsøg med udvikling og afprøvning af tidssvarende afsluttende prøver, herunder grønne svendeprøver.

5. Flere studieture for at understøtte attraktive ungemiljøer

Aftalepartierne ønsker, at studieture skal være mere udbredt på erhvervsuddannelserne, ligesom man kender det fra gymnasiet. Studieture kan være med til at gøre ungemiljøerne på erhvervsskolerne mere attraktive. I udgangspunktet skal alle erhvervsskoler tilbyde studieture til alle elever som en del af uddannelsesforløbet. Samtidigt stilles det som krav, at erhvervsskolernes konkrete arbejde med studieture og anden international aktivitet som fx oplæring i udlandet skal indgå i det fælles pædagogiske didaktiske grundlag på erhvervsskolerne. Studieturene skal være med til at styrke den karakterdannelse, personlige udvikling og viden om internationale forhold, som er et formål med uddannelserne. Tilbud om studieture skal også fremgå af erhvervsskolernes hjemmeside og på den måde være et tiltrækkende element for uddannelserne.

Der afsættes 23,5 mio. kr. årligt fra 2025 og frem for at understøtte erhvervsskolernes muligheder for at gennemføre studieture.

Egenbetalingen til studieturene bør holdes på et rimeligt niveau, så det er muligt for alle at deltage. For de skoler, som gennemfører studieture i dag, vil initiativet medføre, at de nu får midler til udgifter, de ellers har afholdt inden for nuværende bevilling. Det bemærkes, at udgifterne til studieture afholdes af skolerne og eleverne.

Der vil være uddannelser, hvor studieture kan vurderes mindre relevante, ligesom, der vil være elever, som vil takke nej til et tilbud om en studietur.

Skolerne skal i de tilfælde ganske som i dag tilbyde anden undervisning til de elever.

Den nærmere tilrettelæggelse af studieture i forhold til varighed og destination mv. er et lokalt anliggende for de enkelte erhvervsskoler for at skabe frihed for den enkelte skole til at tage højde for den store variation i elevgruppen og opbygningen af de enkelte erhvervsuddannelser.

Der afsættes desuden 0,1 mio. i 2027 til en evaluering af studieture på erhvervsuddannelser.

6. Attraktive muligheder for udlandsophold

Aftalepartierne ønsker at styrke mulighederne for, at elever på erhvervsuddannelserne kan komme på udlandsophold i andre europæiske lande. I dag kan eleverne komme på udlandsophold med tilskud fra blandt andet EU-programmet Erasmus+, og der findes forskellige samarbejdsaftaler om udveksling af danske erhvervsskoleelever med udenlandske erhvervsskoleelever.

Aftalepartierne noterer sig, at regeringen arbejder på at øge andelen af budgettet til erhvervsuddannelserne i forhandlingen af et nyt Erasmus+ -program for 2028-2034. Aftalepartierne noterer sig desuden, at regeringen har indgået en samarbejdsaftale med Tyskland, som blandt andet skal gøre det lettere for elever og lærlinge på erhvervsuddannelserne at komme på udveksling i Tyskland. Regeringen vil løbende undersøge muligheden for lignende samarbejde med andre lande.

Aftalepartierne bakker derudover op om, at Børne- og Undervisningsministeriet i sin løbende dialog med erhvervsskolerne understøtter skolernes indsats i forhold til elevernes mulighed for at komme afsted på udlandsophold. Endelig opfordres skolerne til at videndele herom.

7. Erhvervsuddannelsernes år

I forlængelse af afholdelsen af Euroskills 2025 i Danmark udnævnes 2025 som "Erhvervsuddannelsernes år" for at udnytte potentialet i, at Europas store uddannelsesevent afholdes i Danmark.

I den forbindelse etableres et landsdækkende projekt, som skal bidrage med en palette af tiltag rettet mod den brede gruppe af elever og deres lærere i grundskolen. Tiltagene skal styrke samarbejdet mellem uddannelsesinstitutioner og virksomheder i lokalsamfundet. Formålet er at styrke børn og unges interesse og motivation i forhold til det erhvervsfaglige område.

Der afsættes 2,5 mio. kr. årligt i 2024 og 2025 til indsatser i forbindelse med det landsdækkende projekt, der koordineres af Skills Denmark.

Projektet skal række ud til Specials Skills med henblik på etablering af et samarbejde. Der afsættes i den forbindelse 0,3 mio. kr. årligt i 2024 og

2025 til Special Skills. Midlerne kan blandt andet gå til, at Special Skills udvikler nye undervisningsforløb knyttet til Euroskills 2025 og til besøg på Euroskills 2025 faciliteret af Special Skills.

8. Rollemodeller til at vise vejen til en erhvervsuddannelse

For at give elever i 7.-10. klasse mulighed for at møde unge fra erhvervsuddannelserne, som brænder for deres fag permanentgøres indsatsen "Vejen til en erhvervsuddannelse", som pt. er finansieret til og med 2026.

Indsatsen består af et landsdækkende korps af unge rollemodeller, der er i gang med en erhvervsuddannelse, og som besøger elever i grundskolens ældste klasser i hele landet med oplæg, som kan hjælpe eleverne med at blive mere afklarede i deres valg af ungdomsuddannelse.

Aftalepartierne ønsker desuden, at elever på FGU får mulighed for at få besøg af rollemodellerne. Derfor øges den nuværende bevilling på 5,2 mio. kr. med 1,5 mio. kr. i årene 2025, 2026 og 2027 og varigt med 0,5 mio. kr. fra 2028 og frem.

Rollemodelkorpset er en indsats under Erhvervsskolernes ElevOrganisation og har kørt siden 2016.

Økonomi

Den samlede økonomi i EUD-udspil 2 fremgår af tabel 1. Finansieringen består af en blanding af midler afsat med *Aftale om finansloven for 2024* og den eksisterende kvalitetsudviklingspulje.

Tabel 1

Økonomioversigt over initiativer i EUD-udspil 2								
Mio. kr., 2024-pl	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030 (varigt)	
Statslige udgifter								
1. Grønt udstyrsløft på erhvervsskolerne	46,7	34,0	69,3	58,7	-	-	-	
2. Grøn efteruddannelse af lærere	20,1	14,7	29,7	25,2	-	-	-	
3. Videnscentre på erhvervsuddannelserne permanentgøres	-	35,0	27,0	27,0	27,0	27,0	27,0	
4. Forsøg med afsluttende prøver – herunder grønne svendeprøver	-	-	-	-	-	-	-	
5. Flere studieture for at understøtte attraktive ungemiljøer	-	23,5	23,5	23,6	23,5	23,5	23,5	
6. Attraktive muligheder for udlandsophold	-	-	-	-	-	-	-	
7. Erhvervsuddannelsernes år	2,8	2,8	-	-	-	-	-	
8. Rollemodeller til at vise vejen til en erhvervsuddannelse	-	1,5	1,5	6,7	5,7	5,7	5,7	
Udgifter i alt	69,6	111,5	151,0	141,2	56,2	56,2	56,2	

Kilde: Børne- og Undervisningsministeriet

Anm.: Bevillingsteknisk vil midlerne blive udmøntet ved reduktion af reserven § 20.11.79.70. Reserve til økonomisk ramme for erhvervsuddannelserne og reduktion af kvalitetsudviklingspuljen på § 20.38.11.40.